

Avizul Comitetului Economic și Social European privind „Propunerea de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1316/2013 și (UE) 2015/1017 în ceea ce privește prelungirea duratei Fondului european pentru investiții strategice și introducerea unor îmbunătățiri tehnice ale fondului și ale Platformei europene de consiliere în materie de investiții”

[COM(2016) 597 final – 2016/0276(COD)]

(2017/C 075/11)

Raportor: **Alberto MAZZOLA**

Sesizare	Consiliul Uniunii Europene – 26.9.2016 și Parlamentul European – 3.10.2016.
Temei juridic	Articolele 172, 173, 175 și 182 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru uniunea economică și monetară și coeziune economică și socială
Data adoptării în secțiune	29.11.2016
Data adoptării în sesiunea plenară	15.12.2016
Sesiunea plenară nr.	521
Rezultatul votului (voturi pentru/voturi împotriva/ abțineri)	172/0/3

1. Concluzii și recomandări

1.1. Comitetul Economic și Social European își exprimă sprijinul puternic pentru inițiativa Comisiei de extindere atât a duratei, cât și a finanțării Fondului european pentru investiții strategice (FEIS), împărtășindu-i finalitatea și relevanța pentru asigurarea stabilității și a securității pentru investitori și promotorii de proiecte. Comitetul este favorabil extinderii perioadei și finanțării FEIS pentru o perspectivă de și mai largă respirație, care să garanteze caracterul sistematic și constant al măsurilor.

1.2. CESE își exprimă aprecierea pentru bunele rezultate ale primului an al FEIS în ce privește mobilizarea imediată a investițiilor în raport cu ceea ce a fost prevăzut, apreciind componenta de finanțare mai ales în favoarea IMM-urilor drept un succes. Observatorul pieței unice din cadrul CESE ar trebui să asigure monitorizarea constantă a intervențiilor FEIS în favoarea IMM-urilor, prin intermediul indicatorilor de impact.

1.3. În opinia CESE, FEIS 2.0 ar trebui să urmărească atragerea cât mai multor capitaluri private, depășind cota de 62 % atinsă în primul an. În acest sens, Comitetul propune să se ia în considerare extinderea propriei activități la alte sectoare financiare, altele decât cele bancare: piața de obligațiuni, fonduri de asigurare și de pensii. Fondurile europene și internaționale de asigurare și de pensii ar putea contribui în mod esențial la realizarea unor investiții.

1.4. CESE subliniază că este important să se mențină o orientare ajustată la condițiile pieței (*market driven*), care să ia în considerare în mod serios efectele FEIS din perspectivă socială și a ocupării forței de muncă, și să fie consolidată adăugând FEIS în raport cu alte instrumente ale UE și cu activitatea normală a BEI. CESE regretă că FEIS nu garantează că fondurile vor fi investite în țările care au cea mai mare nevoie. Comitetul cere ca FEIS să asigure o acoperire geografică echilibrată la nivelul UE, ținând seama de activitatea economică complexă a fiecărui stat membru, de crearea de locuri de muncă și de caracterul adaptabil al inițiativei la condițiile cererii și ale pieței (*demand and market driven*), fără a impune cote în prealabil și cu menținerea unor niveluri adecvate de flexibilitate între domeniile de intervenție.

1.5. CESE consideră că FEIS 2.0 ar trebui să-și concentreze acțiunea asupra sectoarelor de viitor, precum cea de-a patra revoluție industrială (*Industry 4.0*), rețelele inteligente de infrastructură energetică, digitale și de transport sau protecția mediului, proiecte transfrontaliere (inclusiv proiecte europene la scară mare în sectoarele ce dispun de cei mai înalți multiplicatori economici ai PIB-ului) pe baza unor eventuale investiții de scară, fără a neglija agricultura, în vederea optimizării impactului în termeni de creștere și ocupare a forței de muncă, cu posibilitatea de deschidere la alte fonduri UE, incluzând tehnologiile cu dublă utilizare legate de sectoarele securității și apărării, lista sectoarelor excluse din câmpul de aplicare al BEI trebuind să fie revizuită în consecință.

1.6. CESE recomandă consolidarea Platformei europene de consiliere în materie de investiții (PECI), care ar trebui să-și intensifice activitatea în diversele state membre și să aibă un rol proactiv mai ales în regiunile defavorizate, să consolideze rolul băncilor naționale de promovare și să creeze platforme teritoriale de asistență. Trebuie luată în considerare și utilizarea eventuală a fondurilor structurale și de investiții europene pentru cofinanțarea proiectelor FEIS, fără sincope și complicații birocratice și îmbunătățindu-se dialogul cu autoritățile locale și regionale.

1.7. CESE solicită consolidarea dimensiunii locale a măsurilor luate în virtutea FEIS în termeni de educație, formare în general și formare profesională pentru competențe și învățare permanentă, dezvoltarea industriilor creative și culturale, abordarea inovatoare a problemelor sanitare și medicale, precum și a serviciilor sociale, a locuințelor sociale și a îngrijirii copiilor, realizarea infrastructurii turistice și de protecția mediului. Planul de investiții pentru Europa ar trebui să sprijine în mod clar angajamentele COP21.

1.8. CESE recomandă sporirea vizibilității finanțărilor din FEIS, printr-o campanie de informare în toată Uniunea, lansarea unui logo FEIS pentru inițiativele finanțate (în special pentru IMM-uri) și consolidarea dialogului cu autoritățile locale și regionale.

1.9. Dată fiind importanța succesului FEIS pentru societatea civilă și pentru reprezentanții politici europeni, Comitetul solicită să fie consultat în mod regulat pentru a furniza rapoarte de informare privind operațiunile de finanțare și investiții și funcționarea fondului de garanție. Se va acorda o atenție specială creării de locuri de muncă, impactului asupra mediului și evaluării de către experți independenți a aplicării regulamentului privind FEIS și a modificărilor operate, prin utilizarea unor indicatori socioeconomiци și de mediu clari și prin calificarea aditionalității acestei inițiative.

1.10. Pe fondul multiplelor efecte pozitive ale investițiilor sociale, în special pentru piața forței de muncă și finanțele publice, CESE consideră că, în continuare, trebuie să se acorde atenție stabilirii unei legături între „Planul Junker” și obiectivele pachetului privind investițiile sociale.

2. Cadrul de dezvoltare a FEIS: situația actuală

2.1. La 28 iunie 2016, Consiliul European a conchis că „[p]lanul de investiții pentru Europa, în special Fondul european pentru investiții strategice (FEIS), a dat deja rezultate concrete și reprezintă un pas important pentru a contribui la mobilizarea investițiilor private, utilizând totodată în mod inteligent resurse bugetare limitate”.

2.2. După prezentarea, în noiembrie 2014, a Planului de investiții pentru Europa, încrederea în economie și în creștere începe să se facă simțită, însă numărul șomerilor se situează încă la 22 de milioane, iar nivelul investițiilor rămâne încă mai mic cu 15 % în raport cu cel de dinaintea crizei din 2008, fiind nevoie ca alte 300 miliarde EUR pe an să fie investiți pentru a se ajunge din nou la nivelul de dinaintea crizei. Pentru al patrulea an consecutiv, UE înregistrează o redresare moderată, cu o creștere de 2 % a PIB-ului în 2015, eforturile cuprinzătoare inițiate prin Planul de investiții ducând deja la rezultate concrete, în pofida faptului că efectele macroeconomice ale proiectelor de investiții mai mari nu pot fi imediate.

2.3. În primul an de aplicare a FEIS, s-a demonstrat trăinicia planului inițial: implementat și cofinanțat de Grupul BEI, FEIS este pe cale să își atingă obiectivul de a mobiliza investiții suplimentare în economia reală de cel puțin 315 miliarde EUR până la jumătatea anului 2018. În primul an, au fost aprobate operațiuni pentru o sumă de peste 115 miliarde EUR, din care o cotă de 62 % a fost finanțată de investitori privați – la 15 noiembrie 2016, suma era de 154 de miliarde EUR și reprezenta 49 % din totalul prevăzut ⁽¹⁾.

2.4. Absorbirea de către piață a fost foarte rapidă în componenta pentru IMM-uri, în cazul cărora rezultatele din perspectiva FEIS depășesc cu asupra de măsură așteptările: în iulie 2016, s-a înregistrat o depășire cu 500 milioane EUR a parametrilor prevăzuți de Regulamentul (UE) 2015/1017. La sfârșitul primului an de activitate, fuseseră aprobate operațiuni în favoarea IMM – urilor în valoare de peste 47 miliarde EUR, adică 64 % din suma alocată pentru întreaga perioadă de trei ani.

⁽¹⁾ Cf. datele BEI. 12 octombrie 2016.

2.5. Inițiativă comună a Comisiei Europene și a Băncii Europene de Investiții (BEI), dar dispunând de propria sa guvernanta, FEIS contribuie și la finanțarea proiectelor de inovare și infrastructură din diverse sectoare (date actualizate la 15 noiembrie 2016): cercetare și dezvoltare (20 %), energie (22 %), digitalizare (12 %), transporturi (7 %), mediu și utilizarea eficientă a resurselor (4 %), infrastructuri sociale (4 %).

2.6. CESE a salutat lansarea planului de investiții pentru Europa și a apreciat schimbarea de ton intervenită în sensul distanțării de politica de austeritate și consolidare bugetară. Comitetul a subliniat că „[p]lanul de investiții este un pas în direcția cea bună, însă se confruntă cu o serie de probleme majore legate de amploarea sa în raport cu imensa nevoie de investiții a Europei, de gradul ridicat de îndatorare preconizat, de fluxurile potențiale de proiecte de investiții adecvate [...], de implicarea IMM-urilor, cu o atenție specială acordată microîntreprinderilor și întreprinderilor mici, precum și de calendarul de punere în aplicare a planului”⁽²⁾. Cu toate acestea, CESE regretă că FEIS nu garantează investirea fondurilor în țările cu nevoi serioase; statele membre confruntate cu proceduri pentru deficit excesiv în cadrul componentei corective a Pactului de stabilitate și de creștere nu pot beneficia de posibilitățile de flexibilitate (Ecofin 2012 și Ecofin 2014).

2.7. Comitetul a beneficiat de experiența și opiniile în general pozitive cu privire la FEIS ale reprezentanților partenerilor sociali și ai societății civile organizate exprimate în cursul audierilor din 10 noiembrie 2016.

3. Propunerile Comisiei

3.1. Comisia propune extinderea duratei FEIS cu încă 2 ani (până în 2020), sporirea garanției UE de la 16 la 26 miliarde EUR și a contribuției BEI de la 5 la 7,5 miliarde EUR, obiectivul fiind activarea unor investiții în valoare de circa 500 miliarde EUR în această perioadă. În acest scop, Comisia propune sporirea fondului de garanție cu 1,1 miliarde EUR, pentru a ajunge la 9,1 miliarde EUR. Această creștere va fi finanțată cu precădere prin fonduri proprii Mecanismului pentru interconectarea Europei (MIE) și din resursele provenite din operațiunile BEI legate de FEIS.

3.2. Obiectivele strategice multianuale ale FEIS 2.0 în sprijinul investițiilor de stimulare a creșterii, în conformitate cu prioritățile bugetului UE, sunt circumscrise următoarelor sectoare prioritare:

- infrastructura strategică (cu investiții în domeniile digital și energetic, în conformitate cu politicile UE);
- infrastructura de transport în centre industriale, mediu, educație, cercetare și inovare;
- investiții de stimulare a ocupării forței de muncă, în special prin finanțarea IMM-urilor și prin măsuri pentru ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor;
- capitalul uman, cultură și sănătate.

3.3. În opinia Comisiei, inițiativa ar trebui să permită BEI și FEIS să desfășoare operațiuni ample de finanțare și investiții în aceste sectoare. În cazul BEI, este vorba de proiecte ce prezintă un risc mai ridicat, dar care sunt sustenabile din perspectivă economică, prin acordarea unei garanții UE. Efectul multiplicator poate genera pentru fiecare euro garantat o investiție de circa 15 EUR în proiecte, pentru un total de cel puțin 500 miliarde EUR, de acum și până la sfârșitul actualului cadru financiar multianual.

3.4. Principalele modificări pe care Comisia le dorește în Regulamentul 2015/1017 se referă la:

- consolidarea aditionalității proiectelor, inclusiv a proiectelor transfrontaliere de infrastructură și a serviciilor conexe care au fost identificate în mod specific ca răspunzând acestei cerințe;
- sporirea diseminării FEIS în regiunile mai puțin dezvoltate și/sau în tranziție, cu posibilitatea de a combina mai ușor sprijinul FEIS cu fondurile ESI, Orizont 2020 și Mecanismul pentru interconectarea Europei (MIE);
- sprijinul destinat regiunilor mai puțin dezvoltate și regiunilor de tranziție, printr-o referire explicită la orice sector care altminteri nu ar fi vizat de obiectivele generale;
- o mai mare concentrare a FEIS pe proiectele care respectă obiectivele COP 21 și prioritățile în materie de schimbări climatice;

⁽²⁾ Avizul CESE pe tema „Un plan de investiții pentru Europa” (JO C 268, 14.8.2015, p. 27).

- posibilitatea de a include în FEIS și proiecte de investiții legate de apărare, ținând seama de însemnatul efect multiplicator pentru economie;
- promovarea obiectivelor de diversificare sectorială și geografică ale FEIS, menținându-se totodată orientarea ajustată la condițiile pieței (*market driven*);
- creșterea transparenței în gestionarea FEIS.

4. Observații generale

4.1. Comitetul Economic și Social European își exprimă aprecierea și sprijinul pentru inițiativa Comisiei de extindere atât a duratei, cât și a finanțării Fondului european pentru investiții strategice (FEIS), împărțându-i finalitatea și relevanța pentru promovarea dezvoltării investițiilor în Uniunea Europeană. Comitetul confirmă ⁽³⁾ că este necesar un plan european de creștere și de ocupare a forței de muncă, care să includă un FEIS și mai ambițios, împreună cu alte programe europene în favoarea creșterii, precum Orizont 2020, MIE și fondurile structurale. CESE sprijină deschiderea altor fonduri UE către sprijinirea financiară a garanției de investiții în sectoarele lor specifice.

4.2. Aceste programe de subvenții, alături de investițiile publice, trebuie menținute, iar specificitatea lor trebuie păstrată, având în vedere importanța și potențialul lor pentru creștere și dezvoltare.

4.3. CESE își exprimă aprecierea pentru bunele rezultate ale primului an al FEIS în ce privește mobilizarea imediată a investițiilor în raport cu ceea ce a fost prevăzut (în așteptarea unei analize calitative și cantitative a rezultatelor), apreciind componenta de finanțare în favoarea IMM-urilor drept un succes. Acest aspect confirmă cele afirmate de Comitet cu privire la rolul FEIS din perspectiva capitalului de risc și la necesitatea de a finanța creșterea întreprinderilor, în special a IMM-urilor ⁽⁴⁾ și crearea de locuri de muncă.

4.4. În opinia Comitetului, succesul FEIS în cazul IMM-urilor se datorează și problemelor ce subzistă în mecanismul de transfer financiar de la bănci la întreprinderi, dovadă fiind depozitele ținute la BCE: în acest sens, Observatorul pieței unice din cadrul CESE ar trebui să asigure monitorizarea constantă a măsurilor FEIS în cazul IMM-urilor, prin intermediul indicatorilor de impact.

4.5. În opinia CESE, FEIS 2.0 ar trebui să urmărească atragerea cât mai multor capitaluri private, depășind – în măsura posibilului – cota de 62 % atinsă în primul an. În acest sens, Comitetul propune să se ia în considerare extinderea propriei activități la alte sectoare financiare (altele decât bancare): piața de obligațiuni, fondurile de asigurare și de investiții ⁽⁵⁾. CESE este de acord cu necesitatea unui fond complementar, care să mobilizeze cu precădere resurse pentru investiții private. La nivel european, investitorii instituționali gestionează active în valoare de circa 13 500 miliarde EUR ⁽⁶⁾, din care o cotă mai mică de 1 % este investită în infrastructură.

4.6. CESE cere instituțiilor europene să reflecteze la posibilitatea ca statele membre aflate în situații dificile să dispună de mai multă flexibilitate pentru a-și spori investițiile publice, să finanțeze – prin intermediul FEIS – infrastructura și cercetarea, un învățământ de înaltă calitate, sistemul de îngrijire a copiilor, asistența medicală și serviciile sociale.

4.6.1. Modificarea regulilor privind piața unică de capitaluri, precum Solvency II, care îngreunează investițiile în infrastructură de către fondurile europene de asigurare și de pensii, este necesară pentru a putea spori aceste fonduri. De exemplu, în Canada, cota acestor fonduri de investiții în infrastructuri, între care infrastructurile europene, atinge 15 % din valoarea activelor gestionate. O platformă finanțată de MIE, BEI și de fondurile de asigurare ar putea atenua această dificultate și ar putea garanta utilizarea corespunzătoare a acestor fonduri.

4.7. Pentru reușita inițiativei FEIS 2.0, Comitetul consideră că este important să se mențină o orientare ajustată la condițiile pieței (*market driven*) și să fie consolidată adăitionalitatea FEIS în raport cu alte instrumente ale UE și cu activitatea normală a BEI: fiecare proiect individual se va corela cu politicile UE, dar va fi evaluat și pe baza propriilor merite și a rezultatelor economice preconizate.

⁽³⁾ A se vedea nota de subsol 1.

⁽⁴⁾ Avizul CESE privind Creșterea economică și datoria suverană în UE: două propuneri inovatoare (JO 143, 22.5.2012, p.10).

⁽⁵⁾ A se vedea nota de subsol 1.

⁽⁶⁾ Planul de acțiune al UE privind valorificarea noilor mecanisme de finanțare.

4.8. CESE este de acord cu necesitatea consolidării aditionalității proiectelor sprijinite prin FEIS, sporind atractivitatea financiară și accesul la finanțare în cazul proiectelor mai riscante, precizând că între criteriile de eligibilitate trebuie să se numere necesitatea ca proiectele sprijinite să combată disfuncționalitățile pieței și situațiile de investiții sub nivelul optim și ca proiectele transfrontaliere de infrastructură (inclusiv serviciile conexe) să fie indicate anume ca proiecte ce corespund în mod intrinsec cerințelor de aditionalitate, astfel încât planul de investiții să relanseze cu adevărat economia europeană și să promoveze crearea de locuri de muncă și coeziunea economică și socială.

4.9. CESE cere cu hotărâre ca FEIS să intervină mai puternic în sectorul educației, al formării în general, al formării profesionale pentru competențe și al învățării pe tot parcursul vieții, în dezvoltarea sectoarelor culturale și creative, a sănătății și a infrastructurii sociale și turistice.

4.10. Comitetul consideră că FEIS ar trebui să urmărească o acoperire geografică echilibrată la nivelul UE, ținând seama de activitatea economică complexă a fiecărui stat membru și de caracterul de adaptare a FEIS la condițiile cererii și ale pieței (*demand and market driven*), fără a impune cote în prealabil și cu menținerea unor niveluri adecvate de flexibilitate în ceea ce privește alocarea financiară între sectoare. CESE este de acord cu pledoaria pentru consolidarea Platformei europene de consiliere în materie de investiții (PECI), care ar trebui să-și intensifice activitatea în diversele state membre, utilizând eventual fondurile structurale și de investiții europene pentru cofinanțarea proiectelor FEIS fără sincope și complicații birocratice.

4.10.1. Rolul Platformei europene de consiliere în materie de investiții (EIAH) și al băncilor naționale de promovare ar trebui sporit nu doar pentru a furniza servicii de asistență tehnică mai orientate la nivel local în întreaga UE, ci și pentru a asigura o mai bună comunicare între autoritățile locale și regionale și FEIS 2.0.

4.10.2. Rolul băncilor naționale de promovare în reușita FEIS este, de asemenea, esențială. UE și guvernele naționale, prin intermediul FEIS, au contribuit și ar trebui să continue să sprijine tot mai mult proiectele de tip *greenfield* și *brownfield* (investiții în terenurile industriale dezafectate), care altfel nu ar fi viabile din punct de vedere financiar. Acest lucru este valabil în special pentru proiectele cu un risc de utilizare/cerere care nu poate fi cuantificat. Acest risc poate fi parțial atenuat prin utilizarea parțială a garanțiilor oferite de băncile naționale de promovare, care, în multe cazuri, ar putea să comercializeze pe lângă investitorii instituționali ceea ce în mod normal nu ar putea fi comercializat.

4.11. CESE este de acord ca „contribuțiile statelor membre la Fondul european pentru investiții strategice (FEIS) să nu fie incluse în calcularea deficitelor bugetare” și dorește ca acest principiu să fie extins la programele de investiții, de exemplu sub forma unei adevărate reguli de aur pentru investițiile publice strategice.

4.12. În opinia Comitetului, pentru a activa investițiile europene, dar și pentru a atrage investiții străine⁽⁷⁾ (aspecte ce trebuie prevăzute în regulament în termeni de reciprocitate) și pentru a atinge efectiv obiectivul unui efect de pârgie la scara 1/15 între garanții și investiții, este nevoie de relansarea economiei și a creșterii în Europa, dar și de accelerarea deplinei aplicări a celui de-al treilea pilon a planului de investiții, însoțită de punerea în aplicare a reformelor structurale, de eliminarea obstacolelor din calea investițiilor și de integrarea contribuției FEIS.

4.13. CESE recomandă îmbunătățirea vizibilității finanțărilor FEIS printr-o puternică acțiune în teritoriu (campanie de informare), precizând și utilizând, mai ales în cazul IMM-urilor, logo-ul FEIS pe fiecare contract de finanțare sprijinit (și) de FEIS. În opinia Comitetului, pentru întreaga societate civilă pe care o reprezintă și pentru autorităților locale și regionale este importantă monitorizarea operațiunilor de finanțare și de investiții și a funcționării fondului de garanție, precum și evaluarea de către experți independenți a aplicării Regulamentului privind FEIS și a modificărilor aduse acestuia. Ca atare, se cere ca aceste rapoarte să fie prezentate nu doar Parlamentului și Consiliului, ci și în cadrul CESE și al CoR.

⁽⁷⁾ A se vedea, de exemplu, programul chinez *One Belt One Road*.

5. Observații specifice

5.1. În termeni de sectoare prioritare, FEIS 2.0 ar trebui să finanțeze – în mod echilibrat, flexibil și pe baza volumului eventualelor investiții – diversele sectoare ale economiei, în special sectoarele energetic și digital, economia circulară și obiectivele COP 21, transporturile sustenabile și rețelele transfrontaliere, dar și sectoare precum agricultura, bioeconomia, producția și serviciile din regiunile mai puțin dezvoltate și din cele aflate în tranziție, pentru a optimiza efectele sale asupra ocupării forței de muncă, incluzând aici și tehnologiile cu utilizare dublă legate de sectoarele securității și apărării, prin promovarea lansării unei baze industriale și tehnologice de apărare europene (EDTIB), cu „mai multă coordonare și planificare comună, în vederea evoluției către o uniune europeană în domeniul apărării”⁽⁸⁾.

5.1.1. CESE recomandă în special sprijinirea digitalizării industriei prelucrătoare (Industry 4.0), dezvoltarea în siguranță și omogenă a rețelilor de cloud și a centrelor de date.

5.2. În ceea ce privește administrarea FEIS, CESE consideră că ar fi oportună rotația în comitetul de direcție a reprezentanților Comisiei Europene (cu excepția DG ECFIN) și ai BEI, incluzând și reprezentanți ai DG sectoriale – precum cele din domeniul transporturilor, digital și al mediului – pentru a contribui la o finanțare echilibrată a tuturor sectoarelor. Comitetul de investiții, care decide ce proiecte vor fi sprijinite de garanția UE, va trebui să fie în întregime independent, să ia decizii transparente, fără ingerințe din partea BEI, a Comisiei sau a altor contribuabili publici sau privați. În componența sa ar trebui să intre experți sectoriali, care să furnizeze cunoștințele specifice despre situația piețelor geografice care beneficiază de aceste măsuri.

5.3. FEIS are o dimensiune financiară cu mult mai pronunțată decât cea a altor inițiative comunitare și, ca atare, permite operațiuni de investiții în proiecte europene de mare anvergură, cu o valoare mai mare de 10 miliarde EUR, sprijinite cu precădere de capitaluri private⁽⁹⁾. Pentru realizarea acestor proiecte, Comitetul consideră că este necesară consolidarea rolului proactiv al Comisiei în demararea comună a unor programe europene diverse și în definirea unui cadru reglementar adecvat, mai ales în sectoarele rețelilor de transport, al energiei și al TIC, domenii caracterizate ca dispunând de cei mai înalți multiplicatori economici ai PIB-ului.

5.4. În opinia CESE, FEIS ar trebui să acorde mai mare atenție economiei colaborative digitale în Europa, prin promovarea platformelor europene de investiții, sprijinind creșterea întreprinderilor nou-înființate în acest sector și crearea de locuri de muncă de calitate. Trebuie garantate drepturile lucrătorilor și protecția consumatorilor.

Bruxelles, 15 decembrie 2016.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Georges DASSIS

⁽⁸⁾ A se vedea Avizul CESE privind noua strategie a UE pentru politica externă și de securitate (JO C 264, 20.7.2016, p. 1).

⁽⁹⁾ De exemplu: Sistemul european de control al traficului aerian, Sistemul european de management al traficului feroviar (ERTMS), Sistemul automat și conectat de conducere a autovehiculelor, Rețeaua buclată de centrale eoliene din Marea Nordului, Giganet industriale, Proiectul important de interes comun european privind calculul de înaltă performanță, extinderea rețelilor în bandă largă la nivel european.